

BPV langs de meetlat van LOB

Hoe maakt u de BPV echt LOB-proof?

Marionette Vogels

Inleiding

In deze paper staan wij stil bij het belang van leren in de (beroeps)praktijk voor studenten. De ervaringen die studenten hierbij opdoen zijn cruciaal voor de loopbaanontwikkeling als toekomstige beroepsbeoefenaar. Kenmerkend voor het beroepsonderwijs is de combinatie van leren 'in de school' en leren 'in de beroepspraktijk'. De BPV (beroepspraktijkvorming) is voor studenten de belangrijkste leerbron, zo blijkt uit onderzoek (uitkomsten BPV Monitor). Onderwijs en bedrijfsleven meten in SBB-verband de kwaliteit van dit leren in de praktijk. De BPV Monitor is een gezamenlijk initiatief om de kwaliteit van de beroepspraktijkvorming en de tevredenheid van studenten te meten.

Uitkomsten BPV Monitor

Met de BPV Monitor nodigen beroepsonderwijs en bedrijfsleven mbo-studenten, praktijkopleiders van leerbedrijven en BPV-begeleiders van scholen uit om de stage of leerbaan te evalueren. De eerste uitkomsten van de BPV Monitor 2016 zijn bekend. Uit het onderzoek onder ruim 30.000 praktijkopleiders en 10.000 mbo-studenten naar de kwaliteit van stages en leerbanen, blijkt dat ze tevreden zijn over de BPV. Een kleine 15% van de mbo-studenten geeft aan dat de begeleiding vanuit school een aandachtspunt is. Ook de duidelijkheid van de stageopdracht en de informatie vanuit school kan vanuit het perspectief van de student verbeterd worden.

Opvallend hierbij is dat de BPV weliswaar gezien wordt als een belangrijke periode in het leer- en ontwikkelingsproces van de student, maar dat de periode vaak op zichzelf staat en nog onvoldoende een rode draad laat zien tussen leren 'in de school' en 'leren in de praktijk'.

KPC Groep

Verstand van leren
Gevoel voor mensen

www.kpcgroep.nl/meetlatlob

Loopbaangerichte leeromgeving

Het beroepsonderwijs is bij uitstek een loopbaangerichte leeromgeving (een term van Kuijpers, Meijers & Gundy, 2011; Kuijpers & Meijers, 2012). Daarvoor is een leeromgeving nodig waarin studenten de kans krijgen effectief te (leren) reflecteren op hun loopbaan.

Een krachtige loopbaangerichte leeromgeving is:

- **praktijkgericht:** studenten moeten in staat worden gesteld levensreële ervaringen met werk en werken op te doen (bijvoorbeeld BPV);
- **dialogisch:** studenten moeten in staat worden gesteld met docenten en/of andere relevante personen te spreken over de persoonlijke zin en de maatschappelijke betekenis van hun ervaringen met werk en werken;
- **vraaggericht:** studenten moeten invloed kunnen uitoefenen op hun eigen studieloopbaan doordat zij reële keuzemogelijkheden krijgen.

Langs de meetlat van LOB

Leggen we de BPV langs de meetlat van LOB, dan zien we met name de volgende vraagstukken:

- *in hoeverre wordt er een rode draad zichtbaar tussen het 'leren in de school' en het 'leren in de praktijk'?*
- *in hoeverre wordt de ontwikkeling van de 5 loopbaancompetenties zichtbaar gemaakt in de BPV?*
- *in hoeverre dragen de gesprekken tussen de praktijkbegeleider van de school, de praktijkbegeleider van de instelling/bedrijfsleven en de student bij aan zijn ontwikkeling?*

Al vanaf de aanloop naar de BPV(-periode) zullen de vragen die aan de student gesteld worden (al) richtinggevend moeten zijn voor de keuzes die ze maken en de stappen die ze zetten.

*Wat motiveert de student? Waar wil hij moeite voor doen?
Waar wordt hij enthousiast van? Wat zegt dat over
zijn te ontwikkelen kwaliteiten? Wat wil hij ontdekken,
gaan ervaren en hoe komt hij in beweging? Wat en wie
heeft hij daarbij nodig?*

Vragen voor zelfreflectie

In hoeverre vormen bovenstaande vragen de kern van de opdrachten in de BPV? Licht het accent op het 'aftoetsen van vaardigheden' die nodig zijn om zich te kunnen handhaven als beginnend beroepsbeoefenaar of wordt de verbinding gelegd met LOB? En: hoe wordt de rode draad zichtbaar in andere (praktijkgerichte) activiteiten tijdens SLB, mentoraat, LOB, gastlessen, excursies, werkweken, projecten, presentaties, demonstraties, open dagen en de BPV?

In de loopbaangerichte leeromgeving van het MBO voeren docenten in verschillende rollen doorlopend gesprekken met studenten. In hoeverre ondersteunen deze gesprekken het ontwikkelen van loopbaancompetenties?

Stilstaan om vooruit te komen

In veel MBO-instellingen wordt momenteel opnieuw nagedacht over het versterken van het zogenaamde loopbaantraject. Hét moment om de BPV langs de meetlat te leggen van de LOB. Dit start vanaf de intake. De BPV maakt hier een belangrijk onderdeel van uit. Het hanteren van dezelfde uitgangspunten in de uitwerking én in de gesprekken die met studenten worden gevoerd is daarin maatgevend voor de kwaliteit van het loopbaantraject. Het in kaart brengen van activiteiten die in de verschillende leerjaren worden uitgevoerd is een belangrijke eerste stap. Wanneer bieden we wat aan en hoe logisch is de opbouw daarin?

Vanuit het 'wat' moet de slag worden gemaakt naar het 'hoe'. Hoe ziet de begeleiding eruit zodat de opbouw herkenbaar is en de student zicht krijgt op zijn ontwikkeling?

De BPV als cruciale leerbron om praktijkervaring op te doen krijgt de betekenis die het verdient als studenten tijdens de BPV worden uitgedaagd om betekenis te geven aan die ervaringen. Zo kan er een rode draad zichtbaar worden in het ontwikkelen van loopbaancompetenties voor een leven lang leren en werken.

Tips

- Laat de 5 loopbaancompetenties zichtbaar terugkomen in de voorbereiding van de BPV, in de opdrachten die tijdens de BPV moeten worden uitgevoerd en de gesprekken die plaatsvinden in het kader van de BPV.
- Kijk - als de BPV is afgerond - terug op de gehele periode. Maar vergeet vooral niet om vooruit te kijken. Met de ervaringen die studenten hebben opgedaan en de betekenis die zij hieraan hebben gegeven, zetten ze een volgende stap in hun loopbaanontwikkeling.

Door het zichtbaar maken van de rode draad heeft de student loopbaancompetenties kunnen ontwikkelen die hem in staat stellen een volgende stap te zetten die bij hem past. Voor de verdere studie, als beginnend beroepsbeoefenaar en ook in het latere arbeidsproces zal de student kunnen voortbouwen op zijn persoonlijke ontwikkeling. Pas dan wordt het leren in de praktijk van duurzame betekenis voor het leven!

Meer informatie

Marionette Vogels
m.vogels@kpcgroep.nl
tel. 06 304 526 97